

## 10. SINIF TARİH

Anadolu, Türklerin fethinden önce Bizans-Sasani ve Bizans-Arap mücadeleleri ve Veba Salgını nedeniyle savaş alanı hâline gelmiş ve bölgede nüfus oldukça seyrelmiştir.

Pasinler (1048) ve Malazgirt (1071) Savaşı sonrası Türk hâkimiyetinin sağlanmasıyla birlikte bölgeye kitleler hâlinde Türkmen göçleri başlamıştı. Moğol baskısı nedeniyle de Türk göçleri hızlanarak bölgenin etnik yapısında Türkler çoğunluk hale gelmiştir.

Ancak Anadolu'ya giren Türkler Batı Anadolu kıyılarına kadar ilerleme fırsatı bulsa da Haçlı Seferleri sonrasında iç bölgelere çekilmek zorunda kalmıştır. Türk göçleri sırasında Bizans egemenliğinde bulunan Anadolu'daki gayrimüslimler;

- Bizans'taki taht kavgalarından,
- idarecilerin keyfi uygulamalarından,
- kargaşa ortamında can güvenliğinin olmaması
- Bizans'ın Anadolu'daki pek çok kavmi Ortodoks olmaya zorlaması
- alınan ağır vergilerden bunalan halk Bizans'a karşı oldukça tepkiliydi.

Bu nedenle Anadolu'da Bizans hâkimiyetinde yaşayan halk, Türk egemenliğini direnmeden kabul etmiştir.

Anadolu coğrafyasında XIII. yüzyıl boyunca yaşanan siyasi ve sosyal gelişmeler, Osmanlı Beyliği'nin kuruluşuna giden sürecin açıklanmasında önemli rol oynadığını görmekteyiz.

1335'e kadar Anadolu'da Moğol baskısı altında olan Türk boyları fırsat buldukça dengeleri de gözeterek birer birer bağımsızlıklarını ilan etmeye başlamışlardır.

### KURULUŞ DÖNEMİ OSMANLI DEVLETİ

Osmanlı Devleti Oğuzların Kayı boyu tarafından kuruldu. Kayı boyu aşiretini beylikten imparatorluğa taşıyan güç ahilik sistemiydi. İmparatorluğun temeli bu sistem üzerine oturtulmuştu.

#### KURULUŞ DÖNEMİ

##### Kuruluş Dönemi Padişahları

1. Ertuğrul Gazi
2. Osman I. (1299–1326)
3. Orhan I. (1326–1359)
4. Murat I. (1359–1389)
5. I. Bayezit (Yıldırım). (1389–1402)
6. I. Mehmet (Çelebi) (1403–1421)
7. II. Murat (1421–1451)

##### Kayı Boyu:

Kayı; Sağlam, güçlü ve kuvvetli anlamına gelir. Osmanlı Devleti'ni kuran Oğuzların Kayı boyundandır. Kayı Boyu **Oğuzların Bozok** kolunun **Günhan** soyundan gelmektedir. 1071 Malazgirt Savaşı'ndan sonra diğer Oğuz boylarıyla birlikte Anadolu'ya geldiler.

Osmanlı İmparatoru küçük bir beyliğin gelişmesinden doğmuş büyük bir imparatorluktur. Kayılar önce Ahlat yöresine yerleştiler. Türkiye Selçuklu sultanı **I. Alâeddin Keykubat** bu sırada göçebe hayatı yaşayan Kayıları, Ankara yakınlarındaki Karacadağ yöresine yerleştirdi.

Daha sonra sınır güvenliğini artırmak için Bizans sınırındaki **Söğüt** ve **Domaniç** yörelerine yerleştirildiler. Bu sıralarda Kayıların başında Ertuğrul Gazi bulunmaktaydı. Söğüt'ü **kışlak**, Domaniç'i **yaylak** olarak kullandılar. Damgaları ok ve yaydı.

Ertuğrul beyden sonra oğlu Osman Bey Kayıların başına geçmiştir. III. Alâeddin Keykubat'ın İlhanlı hükümdarı tarafından tahttan indirilerek İran'a götürülmesi üzerine Anadolu'da bir iktidar boşluğu doğdu. Selçuklulara bağlı bir uç beyliği Olan Osmanlılar bu boşluktan yararlanarak güçlendiler. Anadolu Selçuklu yöneticilerinin bazılarının devlet hazinesi ile Osman Gazi'nin hizmetine girmesi ve teşvikiyle bağımsızlığını ilan etti (1299).

Anadolu Türk beyliklerinin en küçüklerinden birisi olan Osmanlı Beyliği, coğrafi yerinin önemi, Türk-Bizans sınırında oluşu, beylerin yönetimdeki kabiliyetleri, adalet ve doğruluklarından dolayı küçük aşiretlerden büyük imparatorluk oluşmuş ve 600 yıldan fazla hüküm sürmüştür.

Osmanlı Devleti'nin kuruluş döneminde Bizans İmparatoru zayıflamış, Anadolu'daki toprakları hemen hemen elden çıkmış, kalanları da tekfur denilen derebeylerin eline geçmişti. İktidar mücadelesi ve din kavgaları yüzünden pek çok Bizans şehir ve kasabaları adaletli Türk idaresine kabule hazır durumda idiler. Bu dönemde balkanlarda bulunan devletlerin en kuvvetlisi Sırp ve Macar Krallığı idi.

1243 Köseadağ Savaşı'ndan sonra Anadolu Türk birliği bozuldu, bu durum Anadolu'da siyasi boşluk meydana gelmişti. Türkiye Selçuklu Devleti'nin siyasi otoritesini kaybetmesinden sonra, Anadolu'da kurulan Türk Beylikleri, özellikle Karamanoğulları Beyliği, Türkiye Selçuklularının bıraktığı boşluğu doldurma mücadelesi vermişlerdir.

Osmanlı Beyliği ise Türk Beylikleri arasındaki mücadeleye karışmayarak yönünü Bizans'a çevirmişti. Osmanlı Beyliği, uyguladığı bu politika nedeniyle Anadolu'da esnaf teşkilatı olan **Ahiler ile Anadolu'ya** gaza yapmak için gelen **Gaziyanırım** adı verilen Türkmenler tarafından desteklenmiştir.

Ayrıca Osman Bey, uçlardaki Türkmenler üzerinde büyük nüfuzla sahip olan Ahi liderlerinden **Şeyh Edebalı'nın** kızı **Bala Hatun** ile evlendi. Osman Bey bu suretle Ahilerin gücünden yararlandığı gibi Ahiler de Osmanlı Devleti'nin kuruluşunda önemli fedakârlıkları ve yardımları oldu.

#### OSMANLILARIN BÜYÜMESİNİN NEDENLERİ.

- Kurulduğu bölgenin coğrafi yönden önemli oluşu
- Kuruluş Dönemindeki beylerin ve hükümdarların, üstün özelliklere sahip örnek kişiler olması, yani yetenekli ve deneyimli yöneticilerin **devlet yönetimine** geçmesi,
- İslâm Dini ve İslam Dini'nin öngördüğü cihat inancı,

- Türkmen desteğinin alınması ve beylikler ile iyi geçinilmesi: Ertuğrul Gazi'nin ölümüyle beyliğin başına geçen Osman Bey, Anadolu'da Türkmen beylikleri arasındaki mücadelelere karışmayarak yönünü Bizans'a çevirdi. Bizans tefurlarının kendi aralarında yapmış olduğu mücadelelerinden faydalanarak beyliğin topraklarını Bizans sınırlarına doğru genişletti.
  - Fethedilen yerlere Anadolu'dan getirilen Türkmenlerin düzenli olarak yerleştirilmesi (düzenli iskân politikası)
  - Balkanlardaki düzensiz siyasi birlik ve Bizans'taki taht kavgaları,
  - Merkezi otoritenin güçlü olması,
  - Başlangıçtan itibaren egemenliğin paylaştırılmaması ilkesine bağlı kalarak devletin tek bir yönetici tarafından idare edilmesi.
- Fethedilen bölgelerde halka karşı adil davranılması ve dinsel hoşgörünün olması.

#### Ahilik Teşkilatı:

Beylikler Dönemi'nde, Ahi birlikleri hemen her şehir ve kasabada yerel otorite birimleri olarak yönetimi ele geçirmişlerdi. Osmanlı Beyliği, özellikle bu gücün desteğini alması kısa sürede büyümesinin en önemli nedeni olmuştur. Osmanlı Devleti'nin ilk padişahı olan Osman Bey'in Şeyh Edebalı'nın kızı **Bala Hatun** (Malhun) ile evlenmesi sonucunda Ahi birlikleriyle Osmanlı ailesi arasında bir kan bağı kurulmuştur.

Şeyh Mahmut Gazi, Ahi Şemsettin ve onun oğlu Ahi Hasan, Ahi birliklerine mensuptur. Osmanlı Devleti birçok Türkmen, alperen ve dervişin de desteğini kazandı.

### Osmanlı İmparatorluğunun Genel Özellikleri:

1. Osmanlı tarihi, Anadolu Türkiye tarihinin 4. dönemini oluşturur,
2. Türk Devletleri içinde en uzun süre yaşayan ve en geniş sınırlara ulaşandır.
3. Türk Devletleri içinde merkezi otoritesi en güçlü olanıdır.
4. Kültür ve uygarlık alanında en çok ilerleyen Türk Devletidir.
5. Mutlak egemenlik haklarını hükümdar kullanır. Ancak, I. Ahmet dönemine kadar veraset yasası belirgin değildir.
6. Şeriat hukuku ile yönetildiğinden teokratik, mutlak egemenlik haklarını hükümdar kullandığından monarşi devlet yapısı görülür.
- 7- Fetih temelini dayandığından askeri, etnik yapı çeşitli olduğundan çok uluslu bir imparatorluktur.
8. Fetih politikası, dinsel (cihat) ve ekonomik (ganimet) amaçlı olmuştur.

**İlk Osmanlı Kadısı:** Karacahisar Camisi'nde Osman Gazi adına ilk hutbeyi okuyan Dursun Fakih, Osmanlı Devleti'nin ilk kadısıdır.

**Bursa'da İlk Osmanlı Medresesi:** Orhan Bey döneminde kurulup geliştirildi.

### Koyunhisar Savaşı (1302):

- Koyunhisar Savaşı 1302 yılında yapıldı.
- Osmanlıların Bizans ile yaptığı ilk savaştır.
- Bu savaş Türkler kazandı ve bu savaştan sonra İzmit yolu Türklere açıldı.
- Bu savaştan sonra İzmit ve Bursa'yı fethetmek için İzmit-İzmit yolu üzerinde bulunan Karahisar ele geçirildi(1308).

### Bursa'nın Fethi (1326):

Bursa'yı Fethedebilmek için Bursa giriş ve çıkışlarını kontrol etmek gayesi ile bu kentin yakınlıklarına iki kale inşa edildi.

Orhan Bey 1326 yılında Bursa'yı Fethedebilmek için önce Bursa'nın Güney-Batısındaki Orhanlı Kalesi alındıktan hemen sonra Bursa alındı.

Bursa'nın Fethi'nin Sonuçları: Bursa; ipek üretim merkezi olması ve önemli ticaret yolları üzerinde bulunması sebebiyle beyliğin ekonomik açıdan büyümesini sağladı.

Bizan'ın Güney Marmara'daki etkinliği kırıldı.  
Bursa Osmanlıların Başkenti haline geldi.

### Palekanon (Maltepe Savaşı):

Buzans İmparatoru III. Andronikos karşı saldırıya geçerek Bursa'yı geri almak için harekete geçti. Orhan Bey 1329 yılında Bizans Ordusunu Maltepe'de ani bir baskınla yenilgiye uğrattı.

-1331 yılında İzmit

1337 yılında ise İzmit fethetti.

İzmit'in fethinden sonra Gemilik ve 1337 yılında da İzmit fethedildi.

### Karesioğullarının Osmanlı Topraklarına Katılması

1345 yılında Karesioğulları içinde meydana gelen taht karışıklıklarının fırsat bilen Orhan Bey bir seferle Karesioğullarına son vererek Balıkesir, Manyas ve Kapıdağ'ını Osmanlı topraklarına kattı.

Karesi beylerinden **Hacı İlbey, Evrenuz Bey, Ece Halil ve Gazi Fazıl Bey** Osmanlı hizmetine girdi.

-1354 yılında Eretna Beyliğinin elinde bulunan Ankara Süleyman Paşa komutasındaki kuvvetler tarafından alındı.

### Not:

Ege Denizi kıyısında bulunan Karesioğulları ve Aydınöğulları önemli deniz gücüne sahiptiler. Bizans ve Haçlılarla savaşarak güçlerini ispatlamışlardı.

Osmanlılar 1345 yılında Karesi Beyliği'ne ve 1390 yılında (Yıldırım Beyazıt) ise Aydın öğullarına son vererek Karesioğulları ve Aydınöğulları'nın deniz gücünden ve donanmalarından faydalanmışlar.

Bundan sonra; Adalar denizindeki fetih faaliyetlerini Osmanlılar üslenmiştir. Anadolu'da siyasal birliğin sağlanmasında önemli bir adım atmışlardır.

**Not:** Karesioğulları Osmanlı Devleti'ne katılan ilk beyliktir. Bu nedenle Anadolu'da Türk siyasi birliğini sağlamak için atılan ilk adımdır.

### Türklerin Rumeli'ye Geçişi; Çimpe Kalesi'nin Alınması (1353)

Orhan Bey döneminde Osmanlılar Bizans içindeki taht kavgalarına karşarak Kantakuzen'in imparator olmasını sağladılar.

Orhan Bey; İmparator Kantakuzen'in kızı Teodora ile evlendi. Bu dönemde Sırların Bizans'ı tehdit etmesi sonucunda Süleyman Paşa komutasında Rumeli'ye yardım gönderildi. Bu yardımlar karşılığında **Çimpe Kalesi** Osmanlılara bırakıldı. Böylece Rumeli'deki fetihler için önemli bir üs kazanılmıştır.

Orhan Bey'in temel politikası; Rumeli'yi ele geçirmektir

-Süleyman Paşa Çimpe'den hareket ederek Gelibolu'yu aldı. Daha sonra Bolayır, Tekirdağ ve Malkara fethedildi.

İstanbul-Edirne yolunun güvenliğini sağlamak ve Karadeniz'e ulaşabilmek için **Burgaz ve Çorlu** da alındı.

Bizans'a yardım amacıyla yapılan seferler Rumeli'nin kolayca fethedileceğini göstermiştir. Rumeli'de ele geçirilen yerlere Türkmenler yerleştirilmiştir.

Anadolu Türk birliğini kurma çalışmaları için Orhan Bey zamanında ilk adım atılmıştır. Orhan Bey; akrabalık kurarak, kara kuvvetinden yararlanarak ve bazen de savaş yoluyla topraklarını büyütürken Anadolu'da Türk birliğini kurmaya çalışmıştır.

**Karesioğulları Beyliği'ne ait** topraklarını Osmanlılara geçmesiyle ilk kez denize bir kapı açılmıştır.

Orhan Bey döneminde idari, askeri, adli, eğitim ve sosyal alanlarda teşkilatlanma çalışmaları yapılarak devletleşme sürecine girildi. Bu amaçla yapılan faaliyetler şunlardır:

**Not:** Yaya ve müselle denilen **ilk düzenli ordu** kuruldu.

**İlk divan teşkilatı** kuruldu ve **vezirlik** kurumu oluşturuldu.

İllere **kadılar** ve **subaşlar** gönderildi.

**İlk donanmaya sahip olundu** ve Karamürsel'de ilk tersane kuruldu.

**İlk kez iskan siyaseti uygulanmaya başlandı.** (Tekirdağ ve Bolayır çevresinde)

**İlk Osmanlı medreseleri** Bursa ve İzmit'te açıldı.

İmarethaneler (Aşevleri) açıldı.

**NOT:** Yapılan bu teşkilatlanma çalışmaları ile "beylikten devlete geçiş" sağlanmıştır. Böylece,devlet işleri kişisellikten çıkarılarak sürekliliği sağlanmış ve sosyal devlet anlayışı etkin bir şekilde uygulanmıştır.

### İSKÂN POLİTİKASI

-Osmanlıların Rumeli'ye geçişiyle başlamıştır

**-Osmanlı'nın İskân politikasının temel amacı;**

1. Fethedilen yerleri Türkleştirmekti.

2. Diğer bir amacı ise bölgeyi elde tutmak ve savunulmasını sağlamaktır.

İskan iki şekilde yapılmıştır:

Sürgün yoluyla konar-göçer Anadolu'daki aileleri Balkanlara yerleştirmek Kendiliğinden gelip yerleşenler.

Öncelikle konar-göçer Yörükler ve Tatarlar tercih edilir ve böylece yerleşik hayata geçmeleri sağlanırdı.

Göçmen aile seçilirken bir yerde anlaşmazlık içinde olan iki aileden biri seçilir ve böylece o bölgede huzur sağlanırdı.

Fethedilen yerlerdeki yerli halktan ayaklanma ihtimali olanlar ise başka yerlerde iskân ettirilirdi.

Bizans'ın taht kavgalarında Bizans üzerinde etkili olarak Rumeli'de fetih yapılmasını sağlamıştır.

Devlet teşkilatını ve sosyal kurumları oluşturmasıyla beyliğin gerçek kurucusu olmuş ve Osmanlı Beyliğine devlet niteliği kazandırmıştır.

### İstimalat Politikası:

İstimalet politikası bir diğer adı ile hoşgörü politikası olarak bilinmektedir. Gönül alma şeklinde de yorumlanmaktadır.

Osmanlı devletinde yaşayan kişilerin diğer insanlara duydukları hoşgörü olarak da anlatılmaktadır. Himaye altına alınan Gayr-i Müslümlerin, inanç, gelenek, göreneklerine karışmama ve onları inançlarına karşı hoş görülü olma politikasıdır.

### I. MURAT DEVRİ (1362-1389)

### BALKANLARDA YAPILAN FETİHLER

Orhan Gazi, ölünce yerine oğlu I. Murat geçmiştir. İlk iş olarak taht kavgasına giren kardeşlerinin ayaklanması bastırıldı.

Bundan sonra Rumeli'ye geçerek Bizans ve Bulgar ordularını yenerek Edirne'yi **Sazlıdere Savaşı** sonucu ele geçirdi (1363).

### Sırsındığı (I. Çirmen) Savaşı (1363):

Bir süre sonra Filip'e ile Serez'i ele geçirecek buralara Anadolu'dan gelen Türkleri yerleştirdi. Türklerin bu girişimleri üzerine Balkanlar harekete geçti. Papanın teşvikiyle Sırp, Bulgar, Macar, Eflak ve Bosnalılardan oluşan Birleşik Haçlı Ordusu Osmanlılara saldırdılar. Bunun üzerine Hacı İlbeyi'nin komutasındaki Osmanlı öncü kuvvetleri Meriç ırmağı kenarında yaptığı ani bir saldırı ile Haçlıları ağır bir şekilde yenilgiye uğrattı. Tarihimizde bu savaşa **Sırp Sındığı Savaşı** adı verilir (1364).

**Savaşın Önemi:** - Bu savaş ilk Osmanlı – Haçlı savaşıdır.

### Savaşın Sonuçları:

- Sırp Sındığı ile Türkler Balkanlar'da hızla ilerleme olanağı sağlandı ve buraların fetih yolları Türklere açılmış oldu. Bulgaristan, Makedonya ve Sırbistan'da Türk ilerleyişi sürdü.
- Balkanlardaki fetih hareketlerini yönetmek için başkent, Bursa'dan Edirne'ye taşındı (1365).
- Macarların Balkanlardaki etkisi kırıldı ve ilk Osmanlı-Macar ilişkileri bu savaşla başlamış oldu.
- Bulgar Kralı kızını I. Murat'a vererek Osmanlı himayesine girdi.

### II. Çirmen Savaşı (1371):

Türklerin Balkanlarda hızla ilerleyişi üzerine Avrupa'da Osmanlı Devleti'ne karşı yeni bir Haçlı seferi daha düzenlendi. Haçlı ordusunun büyük kısmını Sırp lar oluşturuyordu. Haçlı ordusu, Meriç ırmağı kıyısındaki **Çirmen**'de Türk kuvvetleri tarafından bozguna uğratıldı (1371).

#### Çirmen Zaferi sonrasında;

- Makedonya yolu Türklere açıldı.
  - Bu bölgedeki Sırp direnişinin çökertilmesi **sonucu Kavala, Drama ve Serez** alındı.
- Bulgar kralı, Makedonya'daki Sırp prensleri ve Bizans imparatoru Osmanlı hakimiyetini tanıdı.

### I. KOSOVA SAVAŞI

#### Ploşnik Yenilgisi:



Osmanlıların Balkanlarda her geçen gün ilerlemesi karşısında Sırp, Bosna, Hırvat ve Arnavut prensleri arasında ittifak yapıldı. Bu durum üzerine I. Murat, Bosna Kralını cezalandırmak amacıyla akıncı kuvvetlerini görevlendirmişti. **Şahin Paşa yönetimindeki bir Osmanlı akıncı kuvvetleri Ploşnik** denilen yerde birleşik Sırp-Bosna ordusu tarafından pusuya düşürüldü ve büyük kayıplar verdi(1388).

**Not: Ploşnik Savaşı;** Osmanlıların Haçlı ordularını karşısında ilk yenilgisidir.

Ploşnik olayından sonra Türklere karşı Balkanlarda ittifak kuvvetlendi.

Bunun üzerine Haçlılar ile Osmanlılar **Kosova**'da karşılaştılar ve haçlılar ağır bir şekilde Türk kuvvetlerine yenildiler (1389). Savaş meydanını gezerken I. Murat Miloş adında bir Sırp askeri tarafından hançerlenerek şehit edildi.

I. Kosova Zaferi, Türklerin, balkanlarda tutunabilmek için verdiği mücadelelerin en büyüklerinden biridir.

#### Bu zafer,

- Balkanların Türk topağı durumuna geldiğini kanıtladı. Balkanlar'da Türk hakimiyeti sağlandı.
- Sırp lar Osmanlı egemenliğine girdiler.
- Tuna Irmağı'nın güneyinde Osmanlılara karşı çıkabilecek bir güç kalmadı.
- Türklere Orta Avrupa yolu açıldı.

#### Not:

I. Murat, Balkanlar'da Türk hâkimiyetini sağlamıştır.

**Edirne**'yi başkent yapmıştır.

Osmanlı Ordusu'nun temeli olan **Kapıkulu** (Yeniçeri) askeri teşkilatını kurdu.

Germiyan beyinin kızını oğlu Bayezit ile evlendirerek bu beyliğin topraklarının bir bölümünü çeyiz olarak Osmanlı topraklarına kattı.

I. Murat'ın Rumeli'de ele geçirdiği topraklarda gösterdiği tutum halkın devlete bağlanmasını sağladı.

### I. BAYEZİT DEVRİ (1389-1402):

### Anadolu'da Siyasi Birliği Sağlama Faaliyetleri:

Bulgar Krallığını ortadan kaldırarak Tuna nehrine kadar Osmanlı hakimiyetini genişletti. Anadolu Türk birliği için çalışmalara başladı. Bunun için Saruhanlı, Aydınoğulları, Menteşeoğulları, Hamitoğulları ve Germiyan Beyliklerini Osmanlı topraklarına kattı.

Konya'yı alarak Karamanoğulları Beyliği'ne son verdi.

Candaroğulları, Kadı Burhanettin Beyliklerini Osmanlılara bağladı.

Anadolu'da ele geçirdiği toprakları birleştirerek Anadolu Beylerbeyliği durumuna getirdi ve Kütahya'yı Beylerbeyliği'nin merkezi yaptı.

Ankara savaşı öncesi Fırat'a kadar olan yerler Osmanlı hâkimiyetine girmişti.

İstanbul'u kuşattı (1396). Yıldırım Bayezit'in İstanbul'u kuşatması nedeniyle Bizans'ın Avrupa'dan yardım istemesi üzerine Bir Haçlı ordusu düzenlendi. Haçlı ordusu Niğbolu'ya dayanması üzerine Yıldırım Bayezit kuşatmayı bırakarak Haçlıları Niğbolu'da karşıladı. Niğbolu Savaşı ile Haçlıları yenilgiye uğratıldı. **Savaşın sonucunda:**

-Osmanlı Devleti'nin Avrupa üzerindeki baskısı arttı.

-Avrupa'da Osmanlı aleyhine en büyük güçlerden biri olan Macarlar etkisiz duruma geldi.

Eflak ve Boğdan Osmanlı himayesine girdi.

-Bulgar topraklarının tamamı Osmanlılara katıldı.

-Balkanlarda Türk hâkimiyeti sağlandı.

### Yıldırım Bayezit Döneminde İstanbul'u İkinci Defa Kuşatıldı (1400):

-Karadeniz' den gelecek yardımı önlemek amacıyla **Anadolu Hisarı**'nı yaptırdı. Fakat Timur Tehlikesi yüzünden Bizans'ın barış teklifini kabul ederek kuşatmayı kaldırdı.

Bu anlaşmaya göre:

**Türkler ticaret amacıyla şehre serbestçe girebilecekler.**

Bizans her yıl Osmanlılara vergi verecek.

-İstanbul'a bir Türk mahallesi kurulacak ve bir camii inşaat edilecek.

-İstanbul'daki Türklerin davalarına bakmak için bir kadı atanacak.

### Ankara Savaşı (1402)

**Savaşın gerçek nedeni;** iki Türk hükümdarının Türk-Cihan hakimiyeti anlayışı için anlaşmazlığa düşmeleridir.

Irak, İran ve Azerbaycan bölgesinde güçlenen Timur Devletindeki gelişmeler, Osmanlıları endişelendirmekteydi. Timur ise Çin seferine çıkmadan önce geride Osmanlı ve Memlûkler gibi kuvvetli bir devlet bırakmak istemiyordu.

Nitekim Bağdat ve Karakoyunlu Hükümdarlarının Yıldırım Beyazıt'a, Anadolu Beylerin de Timur'a sığınması savaşı kaçınılmaz bir hale getirdi.

1402 yılında Timur ile Ankara'nın Çubuk ovasında savaşa tutuşan Yıldırım Bayezit, yenilerek esir düştü ve esareti sırasında da öldü.

### Ankara Savaşı'nın Osmanlı Tarihi açısından Önemli Sonuçları:

-Balkanlarda Osmanlı ilerleyişi durdu.

-Yıldırım Bayezit zamanında dağılması beklenen Bizans'ın yıkılması gecikti.

-Anadolu Türk birliği bozuldu.

-Beylikler tekrar kuruldu.

- Yıldırım Bayezit'in esaret altında ölümü nedeniyle 11 yıl süren taht kavgaları başladı. Bu döneme **Fetret Devri** denir (1402-1413).

Osmanlı Devleti dağılma tehlikesini yaşadı.

Timur; Ankara Savaşı'ndan sonra Anadolu beyliklerini yeniden canlandırdı ve **Karesioğulları ile Eşrefoğulları** dışında kalan Anadolu beylikleri yeniden kurdu. Timur Osmanlılar da dahil olmak üzere hepsini kendisine bağladı. Böylece Anadolu Türk birliği bozulmuş oldu.

Timur'un çekilmesinden sonra, Anadolu'nun doğusunda güçlenen Akkoyunlular, Osmanlıları tehdit etmeye başladılar.

Ankara savaşı sonuçları bakımından Köseadağ Savaşı ile benzerlik taşımaktadır.

Osmanlı Devleti'nin balkanlardaki düzenli örgütlenmesi ve adaletli yönetimi sayesinde bu bölgede toprak kaybı olmamıştır.

Ankara Savaşı Osmanlı Tarihinde bir dönüm noktasıdır. Osmanlı Devleti'nin Balkanlarda ve Anadolu'daki yüzyıllık gelişmesini sona erdirerek tekrar başlangıç noktasına döndürmüştür.

### FETRET DEVRİ: (1402-1413)

Yıldırım'ın oğullarından **Süleyman Çelebi Edirne**'de, **Mehmet Çelebi Amasya**'da, **İsa Çelebi Bursa**'da padişahlıklarını ilan ettiler.

Mehmet Çelebi kardeşi Musa Çelebi ile anlaşarak Bursa'daki İsa Çelebi'yi ortadan kaldırdılar. Musa Çelebi Edirne'ye gelerek kardeşi Süleyman'ı yendi ve padişahlığını ilan etti.

Bunun üzerine Musa ve Mehmet Çelebi arasında savaş başladı. Musa yenilerek öldürüldü ve Mehmet Çelebi tek başına hükümdar oldu.

**Not:**

Fetret Devri Anadolu'da en şiddetli kardeş kavgasının yaşandığı dönemdir. Zira devlet otoritesi yok olmuş ve Osmanlı Devleti parçalanmıştır. Beylikler yeniden kurulmuşlar siyasal birlik bozulmuştur.

**I. MEHMET DÖNEMİ (Çelebi)  
(1413-421):**

Fetret Devri sonunda kardeşlerini yenerek tek başına tahta oturdu.

Dağılan Anadolu birliğini yeniden sağladı. Bunun için Aydınoğullarından İzmir'i, Karamanoğullarından Akşehir, Beyşehir ve Seydişehir'i aldı. Mentешеoğulları ve Tekeoğulları da Osmanlılara bağlılıklarını bildirdiler.

**Osmanlı-Venedik Savaşı (1416):**

Venediklerin Osmanlı ticaret gemilerine saldırması üzerine Gelibolu tersanesi daha da gelişti ve burada hazırlanan bir donanma, 1416'te, Ege denizine açıldı. 1416'da Marmara adası ile Gelibolu arasında Çalı Bey komutasındaki Osmanlı donanması Venediklerle yapılan ilk deniz savaşında yenildi. Çalı Bey şehit edildi. Osmanlılar bu donanma savaşında yenildiler ama tecrübe kazandılar. Venediklerle yapılan bu savaş 1430 yılına kadar devam etti. II. Murat döneminde (1430) yılında Selanik, Yanya ve Serez Osmanlı topraklarına katıldı. Ayrıca Orta ve Güney Arnavutluk'da da Osmanlıların egemenliği kuruldu.

**Şeyh Bedrettin** ve müritlerinin çıkardığı isyan bastırıldı

Timur'un elinde tutsak olan şehzade Mustafa'nın isyanı bastırıldı.

Balkanlar'da otorite yeniden sağlandı.

1421'de ölümü üzerine yerine oğlu II. Murat geçti.

**Not:**

1. I. Mehmet; Osmanlı Devleti'ni yeniden eski gücüne kavuşturmuştur. Bu nedenle devletin ikinci kurucusu olarak kabul edilir.  
2. Devrin en önemli olayı Şeyh Bedrettin ayaklanmasıdır. Dini karakterli bu ayaklanma devletin düzenini değiştirmeye yöneliktir.

**II. MURAT DEVRİ (1421-1452)**

-II. Murat, hükümdar olduktan sonra Bizans İmparatorluğu Mustafa Çelebi'yi yeniden ayaklandırmıştır. Bu isyanı bastırarak **Mustafa Çelebi'yi** idam ettirmiştir. Bu olaydan sonra Bizans'ın bu tutumundan dolayı II. Murat, Bizans'ı cezalandırmak için İstanbul'u kuşatmıştır. Bizans İmparatoru da bu durum karşısında

II. Murat'ın 13 yaşındaki kardeşini isyan ettirmiştir. Bu isyan Karaman ve Germiyan beyliklerinin kuvvetleriyle desteklenmiştir ve Bursa'nın kuşatılması üzerine II. Murat İstanbul kuşatmasını kaldırmış ve isyanı bastırmıştır.

-Anadolu'da Türk birliğini güçlendirmeye çalışmıştır.

-Balkanlarda; Sırp, Eflâk, Macar kuvvetlerine önemli kayıplar verdirildi.

-Balkanlardaki toprakların büyük kısmı-Sırbistan ve Belgrat dışındaki yerler; Osmanlı ülkesine katıldı.

1443'te Macaristan, Lehistan, Sırbistan, Bosna ve Eflâk, Papalığın da desteğini alarak harekete geçip Osmanlı kuvvetlerini yendiler. Bu sırada Anadolu'da bulunan II. Murat, Karamanoğulları ile antlaşma yaparak Rumeli'ye geçti. **İzlandı Geçidi, Derbend ve Yalvaç'ta** yapılan savaşları, Osmanlı kuvvetleri kaybetti.

Bunun üzerine II. Murat, Macarlarla **Edirne-Segedin Antlaşması'nı** yaptı (1444). Bu antlaşma ile Osmanlılar bir miktar toprak kayıp etmişlerdi. Yapılan antlaşmaya göre:

1. Sırp Krallığı yeniden kurulacak ve Osmanlı Devleti'ne vergi verecekti.
2. Macaristan korumasındaki Eflâk, eskiden olduğu gibi Osmanlılara vergi verecek.
3. Tuna Nehri sınır olacak.
4. Antlaşma 10 yıl geçerli olacaktı.
5. Her iki taraf antlaşmaya sadık kalacaklarına dair kutsal kitap üzerine yemin ettiler

**Not:** Edirne-Segedin Antlaşması, Osmanlıların Rumeli'ye geçtikten sonra Haçlılarla yaptığı ilk antlaşma olması nedeniyle önem taşır.

Daha sonra Sultan II. Murat, Karamanoğullarının tutumlarından dolayı devrin alimlerinden alarak bunların üzerine gitti. Karamanoğlu Beyi İbrahim Bey Osmanlılardan savaşmaktan çekinerek antlaşma yoluna gitti.

Sultan II. Murat bu antlaşma sonunda yolulduğunu ileri sürerek tahtı oğlu II. Mehmet'e bırakarak Manisa'ya çekildi.

**Varna Savaşı (1444):**

Balkanlar'da Osmanlıların bu yenilgileri Haçlılarda Türklerin Avrupa'dan atılacağı umudunu güçlendirdi. Bu nedenle Macarlar II. Murat'ın da tahtan çekilmesi fırsatını değerlendirerek antlaşmayı bozarak bir Haçlı ordusu oluşturdu. Vezir Candarlı Halil Paşa, II. Mehmet'ten babasının ordunun başına geçmesini istedi. II. Murat, bu istek üzerine ordunun başına geçerek Varna Savaşı'nda Haçlı Ordusu'nu ağır bir yenilgiye uğrattı (1444).

-Bu zafer Balkanlar'da Türk hakimiyetini yeniden sağladı.

-Bizans'ın umutları kırıldı.

-Yeni fethedilen topraklarda izlenen siyaset gereği; Anadolu'dan getirilen Türk boyarı, Bulgaristan'a yerleştirildi.

Not: Varna Savaşı ile Osmanlı Devleti daha önceki yenilgilerin etkisini sildi ve Balkanlardaki Osmanlı egemenliğinin kalıcılığı arttı.

**II. Kosova Savaşı (1448):**

**Erdel Beyi Jan Hunyad; Varna'da** uğradığı yenilginin izlerini silmek ve bu savaşta ölen Macar kralının intikamını almak için Eflâk prensini de yanına alarak; Bohemya, Polanya ve Almanlardan sağladığı kuvvetlerle Sırbistan'ı işgal etti ve Tuna'ya doğru harekete geçti. Bunun üzerine Padişah II. Murat, **Jan Hunyad'ı Kosova'da** savaşmaya mecbur etti. Savaş Osmanlıların zaferiyle sona erdi (1448). Tuna'nın güneyi Osmanlı egemenliğine geçti. Osmanlıların Balkanlarda kazandığı zaferlerin en büyüklerinden bir olan **İkinci Kosova Savaşı** Türklerin Balkanlarda kesin olarak yerleşmesini sağladı.

**Not 1:**

-Bu savaştan sonra balkanlarda Türk hakimiyeti kesinleşti.

-Haçlılar Türklerin Avrupa'dan atılmayacağını kabul ettiler ve bir daha saldırmaya cesaret edemediler.

-Bizans için kurtuluş ümidi kalmadı.

**Not 2:**

-II. Murat, Ankara Savaşı'ndan sonraki bütün olumsuzlukları ortadan kaldırarak Osmanlı Devleti'ni tekrar eski gücüne getirmiştir.

-Kendi arzusuyla tahtı oğluna bırakan tek padişah'tır.

**KURULUŞ DÖNEMİ İLE İLGİLİ NELER ÖĞRENDİK? ÖĞRENDİKLERİMİZİ PEKİŞTİRELİM**

\*Osmanlı Bizans kuvvetleri ile ilk kez **Koyunhisar Savaşı'nda** savaştılar.

\*Anadolu Türk Beylikleri içinde Osmanlı Devleti'nin topraklarına kattığı ilk beylik **Karesioğullarıdır**. Bu hareket Anadolu'da **Türk siyasi birliğini** sağlamaya yönelik atılan ilk adım olarak kabul edilmektedir.

\*Timur Altın Orda Devleti üzerine düzenlediği seferlerle **Rusya'nın** güçlenmesine ortam hazırlamıştır.

\***Anadolu Hisarı Yıldırım Bayezit, Rumeli Hisarı** ise **II. Mehmet** (Fatih) döneminde yapılmıştır.

\***Sırsındığı Savaşı** Osmanlıların Balkanlarda **Haçlılarla** yaptığı ilk savaştır.

\*Osmanlılar Balkanlarda tutunmak için Haçlılarla; **Varna** (1444), **Kosova** (1448) Savaşını yapmışlardır.

\***Kosova Savaşı** Osmanlıların Balkanlarda tutunmak için verdiği bir savaştır. Bu savaş sonrası **Türklerin Balkanlardan sökülüp atılmayacağı anlaşılmıştır**. (Türkler kesin olarak Balkanlara yerleşmişlerdir.)

\*Denizcilik tecrübesi ve donanma gücüne sahip **olan Karesi beyliği, Saruhanoğulları, Aydınoğulları, Mentешеoğulları** topraklarının Osmanlılara katılması ile Osmanlılar bu beyliklerin donanma gücünden istifade etmiştir.

\*Osmanlılar denizlerde **ilk defa Venediklerle** savaşmışlardır. Yıldırım **Bayezit ve Mehmet Çelebi** döneminde Venediklerle karşı başarısız oldukları bu savaşlarda tecrübe kazanmışlardır.

\*Kuruluş döneminde Osmanlı askerlerinin kullandıkları silahlar; kılıç, gürz, balta, hançer, mızrak, ok ve yay.

\*Bizans'ta çıkan taht kavgaları karşısında Osmanlılar Rumeli'ye ilk defa Orhan Bey döneminde geçtiler.

\*Rumeli'de ilk ele geçirdikleri toprak "**Çimpe**" kalesi olmuştur.

\* Edirne "**Sazlıdere**" savaşı ile ele geçirilmiştir.

Ankara savaşı Timur Devleti ile Osmanlılar arasında oldu. Bu savaşta yenilerek esir düşen Yıldırım Bayezit'in oğulları arasında taht kavgası çıktı. On bir yıl süren taht kavgaları dönemine Osmanlı tarihinde "**Fetret Dönemi**" denmiştir.

\***İlk Osmanlı Medresesi Orhan Bey** döneminde **İznik**'te Açıldı

\*Mülkiyeti Müslüman halka ait olan topraklara "**Öşri**", mülkiyeti **gayrimüslimlere** ait olan topraklara ise "**Haraci**" denmiştir.

\*Osmanlı Devleti "**İskân**" siyaseti ile balkanlardaki **Türk egemenliğini** **sürekli hale getirmek** istemiştir.

\***Yeniçeri Ocağına devşirme sistemi** ile asker alınmıştır.

\*Osmanlılarda ustalık seviyesine ulaşmış kişilere dükkân açma iznine "**gedik**" denmiştir.

\*Devlet'e ait topraklara "**miri arazi**" denmiştir.

\*Geliri hayır işleri ve kamu yararına ayrılmış topraklara "**vakıf arazi**" denmiştir.

\*Nüfusunun büyük bölümü kırsal kesimde yaşayan Osmanlı Devleti'nin **ekonomisinin** temeli **tarıma** dayanıyordu.

\*Fethedilen yerlerin ve buralarda yaşayan insanların özelliklerini ayrıntılı biçimde; nüfusunu, medeni hallerini, sağlık durumlarını, mesleklerini, mal varlığını ve diğer her türlü bilgilerinin kaydedildiği deftere "**tahrir defteri**" denmiştir. Tarihçiler için **birinci elden kaynak** olarak kabul edilmiştir.

\*Osmanlılarda zanaat erbabına genel olarak **ehl-i hırfet** denmiştir.

\*Esnafların kendi aralarında örgütlenmesi ve meslek deneyimi kazanmalarına ve herhangi bir meslek dalıyla ilgili eğitimlerine Abbasilerin "**fütüvvet**, Selçuklular ve Osmanlıların kuruluş döneminde **ahilik** denmiştir. Sonraki dönemlerde ise bu sisteme "**lonca**" denmiştir. (çırak, kalfa ve usta)

\*Yollarda tüccarların güvenliğini **derbentçi** denilen görevliler sağlardı.

\*Posta ve haberleşme hizmetlerini "**menzil teşkilatı**" yerine getirdi.

\*Taşımacılık; at, katır, deve gibi hayvanlarla sağlanırdı. Osmanlılarda bu işle uğraşanlara "**mekkâreci**" denmiştir.

\*Osmanlılarda kale kuvvetleri büyük ölçüde güçlü, kuvvetli, korkusuz bekâr gençlerden oluşurdu. **Azap** denilen bu askerler savaş zamanında ordunun en ön safında savaşırlardı.

#### **Soru:**

**Neden Osmanlı devleti içinde Avrupa'daki gibi köle, çiftçi, soylu gibi bir sınıf oluşmamıştır:**

Toprak sahibinin padişah (devlet adına) olması nedeniyle ortaya büyük hanedanların çıkması engellenmiştir. Bu uygulama Avrupa'daki gibi feodalite ve sınıf ayrımlarının doğmasını önlemiştir

**Soru:** Kayıların Anadolu'ya geliş hikayesini anlatın?

#### **Kayı Boyu'nun Anadolu'ya Gelişi:**

Kayı Boyu'nun Anadolu'ya ne zaman geldiği kesin olarak tespit edilememiştir.

Bununla birlikte Aşıkpaşazâde, Neşri ve Oruç Bey gibi tarihçilere göre Azerbaycan ile Doğu Anadolu civarında bir müddet kalan Kayılar; Ahlat'taki Sürmeli Çukur'a gelmiş ve burada fikir ayrılığına düşerek ikiye ayrılmıştır. Bir kısmı ana yurtlarına geri dönerken Ertuğrul ve Dündar Bey liderliğindeki ikinci kol batıya doğru göç etmiştir. Selçuklu Hükümdarı Alaeddin Keykubat

Moğollar önünden kaçarak gelen Kayıları, önce Ankara yakınlarındaki Karacadağ'a daha sonra ise Bizans sınırında Söğüt civarlarına yerleştirmiştir. Kayılar Söğüt'e yerleştikten sonra "Domaniç'i ele geçirdiler. Türkiye Selçuklu Devleti'nin izni ile Söğüt'ü kışlak, Domaniç'i ise yaylak yaptılar.

#### **Osmanlı Beyliği'nin kurucularının; menşei,**

Hangi boya mensup oldukları, Anadolu'ya ilk ne zaman geldikleri, Hangi yörelerde yaşadıkları Beyliğin tam olarak ne zaman ve nerede kurulduğu hâlâ tartışma konusudur.

Bunun en büyük nedeni kaynaklarının yetersizliğidir. Osmanlı Tarih Yazıcılığı Osmanlı tarihinin kaynakları, kütüphane ve arşiv kaynakları olmak üzere iki temel kaynak grubundan oluşur. İlk iki yüzyıl yani XIV ve XV. yüzyıllar için her iki kaynak grubu da oldukça yetersizdir.

Osmanlı Beyliği'nin Kuruluş Dönemi'ne dair günümüze ulaşan ilk eserin 1410'lu yıllarda

Osmanlı tarihini bir bütün olarak anlatan Türkçe kroniklerin ise 1490'lı yıllarda yazıldığı düşünüldüğünde, Osmanlı tarih yazıcılığının devletin kuruluşundan çok sonra ortaya çıktığı anlaşılmaktadır.

Osmanlı tarihçiliği, II. Bayezid Dönemi'nden itibaren bir gelişme göstermiştir.

Kuruluş Dönemi'nde yaşanan askerî ve siyasi gelişmeleri ortaya koymak için yabancı kaynaklara ihtiyaç duyulmaktadır. Bizans tarihçileri -Pachymeres (Pakimires), -Nikephoros (Nikeforos) ve Kantakouzenos (Kantakuzen)

#### **Arap kaynaklarında:**

-İbn-i Batuta, gezgin, coğrafyacı ya da tarihçidir.

- el-Ömerî,

-İbn-i Said ve İbn-i Haldun'un bıraktıkları eserler döneme bir nebze olsun ışık tutsa da bu bilgiler, Osmanlı Devleti'nin kuruluşunu yazmak için yeterli değildir.

#### **Aşıkpaşazade:**

Osmanlılar hakkında ilk tarihî bilgiler, Orhan Bey'in imamı İshak Fakih'in oğlu Yahşi Fakih tarafından kaleme alınan "Yahşi Fakih Menâkıbnâmesi"dir. Ancak bu eser günümüzde mevcut değildir.

Anlatılanlara göre; Aşıkpaşazâde, Gebze'den geçerken hastalanmış ve Yahşi Fakih'in evinde misafir olmuştur. Burada Menâkıbnâme'yi okuyan Aşıkpaşazâde daha sonra "Aşıkpaşazâde Tarihi" adlı eserini yazarken buradan edindiği bilgileri aktarmıştır.

Osmanlı Beyliği'nin kuruluşu ile ilgili bilgi veren kaynaklardan en eskisi tarihi kaynak; Ahmedî'nin "İskendernâme" sidir.

#### **Osmanlı Beyliği'nin Menşei:**

Ertuğrul Gazi'nin babası Gündüz Alp'tir. Ahmedî, Enverî, Ruhi Çelebi ve Karamanî Mehmet Paşa gibi kişiler de bunu teyit eden şecereler hazırlamıştır. Ertuğrul büyük oğlunun isminin Gündüz olması da bunu desteklemektedir.

Osmanlı Beyliği'nin kurucusu Osman Bey'in ismi ilk defa Bizanslı Tarihçi Pachymeres'in (Pakimires) "Relations Historiques" (Bizanslı Gözüyle Türkler) adlı eserinde "Ottoman" olarak geçmektedir. Tarihçiler; Eşer Osman Gazi'nin ismi gerçekten Osman olsaydı bunu; "Othman" olarak kayda geçeceğini söylemişlerdir. Burdan da anlaşılacağı üzere Osman Gazi'nin "Ottoman" kelimesinin Türkçe karşılığının "Ataman" şeklinde olabileceği tartışması gündeme taşınmıştır.

#### **Osman Bey: Othman**

**Ataman:** Ottoman

Osman Beyin babasının adı Ertuğrul, Amcasının ismi Dündar, Dedesi Gündüz Alp, Kardeşinin İsmi Gökalp

**Babaannesinin ismi:** Haymane Ana.

**Osmanlıya Bağlı diğer aşiret reislerinin adları:** Samsa Çavuş, Konuralp Akçakoca, Aygutalp,

**Oğulları:** Orhan Bey, Alaüddin

**Orhan Beyin Braderi:** Sarubati

Yani Osman Beyin etrafındaki herkes Türk ismi kullanmış ama Osman Bey'in ismi neden Arapça diyerek bu isme itiraz ederek tartışmışlardır.

### **Osmanlıların Boyu:**

Genel olarak kabul edilen görüşe göre Osmanlılar:

Oğuzların, **Bozok Kolu'na** bağlı **Günhan Soyu'nun Kayı Boyu'na** mensuptur.

Osmanlıların, Kayı Boyu'na mensup oldukları ilk defa II. Murad zamanında vurgulamaya başlanmıştır. Ankara Savaşı'nda Türkmenlerin taraf değişerek Timur'un yanına geçmesi gibi hadiselerin bir daha yaşanmaması için II. Murat ilk defa ciddi olarak Osmanlıların "Kayı Boyu"na mensup olduğunu savunmuştur.

### **Osmanlı Beyliği'nin kuruluşu üzerine çalışmalar yapan Ünlü Tarihçiler:**

Paul Wittek (Vitek),  
Mehmet Fuat Köprülü  
Halil İnalcık,

Bizans kaynaklarında Osmanlı Beyliği'nin, Batı Anadolu'da, Bitinya denilen bölgede kurulduğu belirtilmiştir.

**Paul Wittek, Osmanlılar ile ilgili olarak:** "İslam'ın sınırlarını genişletme çabasında olan ve "gaza" ile devlet askerî fetihlerle ganimet elde etmeyi amaçlamıştır.

Osman Bey'i Oğuz Kağan'a bağlayan şecerenin, II. Murad zamanında hanedan siyaseti doğrultusunda oluşturulduğunu gündeme taşımıştır.

**Paul Wittek:** Osmanlıların, Kayı Aşireti ile ne alakası ne de ilgisinin bulunmadığını iddia etmiştir.

Mehmet Fuad Köprülü'ye göre Osmanlı Beyliği'nin kurulup gelişmesinde:

- Türkmenlerin, gaza ruhu ile Bizans üzerine seferler yapması,
- Selçuklu Devleti'nin zayıflaması ve beyliklerin kurulduğu dönemde Anadolu'daki siyasi boşluk,
- Türklerin sahip olduğu millî özellikler,
- Kuruluş Dönemi hükümdarlarının yetenekli olması,
- **Gaziyân-ı Rûm, Ahiyân-ı Rûm, Bâciyân-ı Rûm ve Abdalân-ı Rûm** gibi askerî, sosyal ve iktisadi grupların varlığı,
- Beyliğin kurulduğu bölgenin jeopolitik durumu,
- Diğer Türk beyliklerinin, Osmanlı Beyliği'ne karşı tutumları gibi etmenler önemli rol oynamıştır.

Görsel

### **Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Tarihi:**

**Maarif Nazırı (Millî Eğitim Bakanı);** 10 Şubat 1914 tarihli bir kararla Osmanlı Beyliği'nin bağımsızlık tarihini ortaya koyma **görevini**

**Efdaleddin Bey'in** başkanlığındaki "Tarih-i Osmânî Encümeni" adındaki bir kurula verdi.

Efdaleddin Bey, 1299 yılını, Osmanlı Devleti'nin bağımsızlık tarihi olarak kabul etmiştir.

"**Câmî'i Cem Âyîn**" adlı eserindeki bir kayıttan bahsetmiştir. Bu kayıttan, uç gazilerinin Osman Bey'i oy birliğiyle başa getirdikleri gün, el öpme ve kırmız ikramının yapıldığı resmî bir tören icra edildiğine dikkat çekilmiştir.

Efdaleddin Bey'e göre bağımsızlık günü işte o gündür ancak bu olayı aydınlatacak yeterli belgenin olmadığını, savunmuştur.

Halil İnalcık'a göre Osman Gazi'ye güç ve prestij kazandıran 27 Temmuz 1302 tarihli Koyunhisar (Bafeus) Savaşı, Osmanlı Beyliği'nin gerçek kuruluş tarihi olarak kabul edilmesi gerektiğini savunmuştur.

### **Koyunhisar Savaşı ve Önemi.**

1301'de İznik'i kuşatan Osman Bey, şehrin çevreyle ilişkisini keserek şehri teslim olmaya mecbur bırakmak istemesi Bizans'ın harekete geçmesine neden olmuştur. Koyunhisar'da karşı karşıya gelmiştir. Rum kuvvetlerinin ağır bir yenilgiye uğradığı bu savaş, **ilk Osmanlı-Bizans savaşı** olması nedeniyle önemlidir.

### **Bursa'nın Fethi:**

Osman Bey; Koyunhisar Zaferi'nden sonra Bizans'ın Anadolu'daki son önemli şehri durumundaki **Bursa'yı hedef edinmiştir.** Bursa 1326 yılında fethedilmiştir.

Bu duruma hazmedemeyen Bizans tekrar harekete geçerek Bursa'yı geri almak istemesi Palekanon Savaşı'na neden olmuş. Osman Bey ani bir baskınla **Maltepe (Palekanon) Savaşı'nda Bizans'ı** ağır bir şekilde yenilgiye uğratılmıştır.

Ardından İznik 1331, İzmit ise 1337'te fethedilmiştir.

### **Osmanlıların Kurulduğu Coğrafyanın önemi:**

Osmanlı Beyliği'nin kurulup gelişmesinde, kurulduğu coğrafyanın etkisi büyüktür. Osmanlı beyleri, beyliğin Bizans sınırında kurulmasının getirdiği siyasi ve sosyal avantajları iyi değerlendirmesi nedeniyle diğer Türk beylikleri tarafından desteklenmiştir.

### **Osmanlıların Kurulduğu Dönemde Bizans'ın Durumu:**

Bu dönemde Bizans'ın içinde bulunduğu siyasi durum da zira çok önemlidir. Bizans, siyasi ve askerî yönden zayıflamış, Taht kavgaları nedeniyle de merkezî otoritesini kaybetmiştir. Merkezden uzak tekmurlar kendi başlarına hareket ederek halktan ek vergiler toplamaları halkın tepkisine neden olmuştur. Bu durum kuruluş aşamasında olan Osmanlıların işini kolaylaştırmıştır.

Osman Bey, ilk zamanlarda Ertuğrul Gazi'nin Rum tekmurlarıyla iyi geçinme siyasetine devam etmiş ve bu sayede beyliği güçlendirmeyi amaçlamıştır. Osmanlıların kurulduğu Bitinya Bölgesi'nde, Bilecik ve İnegöl tekmurları ön plana çıkmıştır. Kayılar, yaylak ve kışlakları arasında gidip geliş yaparken İnegöl topraklarını kullanmak zorunda kalmaları İnegöl Tekfurunun tepkisine neden olmuştur.

Bu yüzden Osmanlılar, sorun yaşadıkları İnegöl tekfuruna karşı Bilecik tekfuru ile iyi geçinmeye çalışmıştır. İnegöl tekfurunun düşmanca hareketler düzenleyerek pusu kurmalarına kızan Osman Bey, bir gece baskını ile İnegöl tekfuruna ait Kulacahisar'ı ele geçirmiştir. Böylece Bitinya Bölgesi'ndeki etkisini artıran Osman Bey, önce İnegöl tekfurunu, **Domaniç Beli Savaşı'nda** yenmiş sonra da Karacahisar Kalesi'ni almıştır. Karacahisar fethinden sonra burayı merkez yapan Osmanlılar, aşiret yapısından devlet olma yolunda önemli bir adım atmıştır. -Şehirdeki kilise, camiye çevrilmiş

### **Dursun Fakih Kimdir?**

-**Dursun Fakih** buraya ilk Osmanlı kadısı olarak tayin edilmiştir. Ayrıca şehirde bir pazar kurularak vergi alınmaya başlanmıştır.

Osmanlıların Bilecik'i Almasının Sebebi:

Bilecik tekfuru ile başlangıçta dostane ilişkiler kuran Osman Gazi, artık Bilecik'i ele geçirme zamanının geldiğine karar vermiştir. Osman Gazi'nin Bilecik üzerine sefer düzenlemesinde, Bilecik tekfuru ile Yarhisar tekfurunun Osman Gazi'ye tuzak kurması etkili olmuş ve Osman Bey, bu

durumu dostu Harmankaya Tekfuru Köse Mihal'den öğrenmiştir ve böylece Bilecik'i fethetmiştir

**Turgut Alp Kimdir?**

Osman Gazi, Turgut Alp'i İnegöl kuşatma görevini vermiştir. Böylece İnegöl 1299'da fethedilmiştir.

Bundan sonraki Osmanlı fetihleri, Sakarya vadisi boyunca gerçekleştirilmiş ve bir dizi sefer yapılarak Sorkun, Taraklı, Göynük tarafları ele geçirilmiştir.

**XII. ve IV. Yüzyıl'da Moğolların Durumu:**

1230 Türkiye Selçuklularının, Yassıçemen'de Harezmsahları mağlup etmesi Moğollar ile aradaki tampon bölgenin kalmasına neden olmuştur.

1243 Moğolların, Köseadağ'da Türkiye Selçuklularını mağlup etmesi Anadolu'nun Moğol hâkimiyetine girmesine neden olmuştur.

1221'den itibaren Moğol İstilasının başlaması ve Türk göçlerinin hız kazanması

1277 Sultan Baybars'ın Moğollar'ı **Elbistan Savaşı'nda** mağlup etmesi

1277 Abaka Han komutasındaki Moğollar'ın Anadolu'da yaptığı büyük katliam

1298-1299 Moğolların Anadolu Valisi Sülemiş'in İsyanı ve Moğol baskısının azalması

**Kuruluş Dönemi Osmanlılar ile Haçlılar Arasında Yapılan Savaşların Adları:**

Sırpsındığı Savaşı 1364

Çirmen Savaşı I. Kosova Savaşı 1389

Niğbolu Savaşı 1396

Varna Savaşı 1344

II. Kosova Savaşı 1348

**"İstimalat" kelimesi ile ne anlatılmak istenmiş olabilir:** Adalet, insaf, hoşgörü, gönül kazanma

Osmanlıların Balkanlarda kalıcı olmasını etkileyen unsunlar neler olabilir, bildiklerinizi anlatın?

İstimalat ve iskân politikasını başarılı bir şekilde uygulamaları

Padişahların siyasi ve askeri başarıları

Akıncı uç beylerinin desteklemeleri

Karesi Beyliğini alınmasıyla birlikte önemli devlet adamlarının Osmanlıların hizmetine girmesi (Evrenos Bey, Hacı İlbey, Turahan Bey ve Mihal beyler)

Şeyh ve dervişlerin desteklemeleri.

Tekke ve zaviyelerin fethedilen yerlerde yaptıkları imar, bayındır ve yaptıkları diğer çalışmaları











**BULAK**



